

Nr. 2.

Anul II.

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Profesorul Iordache . . .	Marg. Moldovan.
Coдрule, ce te jelesci . . .!	Dela Polovraci.
Ultima regină a Georgiei (trad.)	Enea P. Bota.
Iarna	Petrea dela Cluș.
Iubire	Fratele din Bucuresci
Epigramă	Antoni Popp.
Rămurele:	
Impresii de călătorie, . . .	Ilie din Urseni.
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

PROFESORUL IORDACHE.

Novelă.

(Urmare.)

Margareta Moldovan.

Iordache după ce ceti scrisoarea rămase ca inlemnit, își purtă mâna confus prin păr și nu își credea ochilor.

— Să fie ore adevărat — își dîse apoi desperat — așa se schimbă omenii, merit eu disprețul acesta? Omeni seci și răi! — Oh Leni, Leni, mai bine nu te-aș fi cunoscut. Dar cum vine ea la disprețuirea acesta? Drept are Barța, a uitat de Veran, pe mine nici nu m'a luat în considerare, și acum se va fi amorisat de vre-un altul. Așa sunt fetele, așa! — Viața mea e perdută, deore-ce ca un neghiob m'am lăsat sedus de vîrtejul fatal al sentimentelor inimei. Eță răsplata! În loc să-mi ved de studii, de cărți, am alergat după fluturi, care pe când îți pare a fi mai aproape, își întinde aripile și ia altă direcțiune în sborul său, lăsându-te desilusionat și nemângăiat pe loc. Nenorocitul de mine! — Dar n'am să imi mai răsvrătesc durerile vedîndu-o, o să rămân departe de ea pentru totdeauna și voiu cerca să imi șterg tot suvenirul trecutului din inimă. — Nu mai sunt omeni buni, nu este amicitie, nu mai este recunoștință, — nu-i nimic! S'a ticăloșit lumea, se dușmănește om cu om. — Numai în voi cărți învechite imi aflu mângăiere și prietinie constantă și durabilă, celelalte din lume sunt numai spoieli, numai prefăcătorii. — Am să rap tôte legăturile cu omenii, voiu trăi retras, ca mai înainte, până încă nu mă incurcasem în flăcuri lumesci.

Așa se gîndea Iordache în desparația lui momentană. Preste câte-va zile se hotărî definitiv, să abdică de postul de până aci și să nu se mai întorcă îndărăt la orașul V... a. Cu aceste credea el va fi rezolvată cestia. Cu cât trecea însă din vreme, cu atât simțea mai mult efectul scrisorii lui Barța. Devenea tot mai melancolic și mai abătut. După ce au trecut două săptămâni dela primirea scrisorii, îi părea rău, că nu i-a răspuns nimic lui Barța, dar era trecut acum, căci acela după cum scrisese, a plecat. Nu avea deci dela cine să se informeze asupra lucrului mai departe.

Iubirea este un ce, ce nu îl poți șterge cu una cu două din inimă. Și Iordache încă trebuia să lupte din greu cu innecarea sentimentelor ce le avea față de Eleonora, care îi revenea în gînd la tot pasul.

În cea mai mare monotonie, singuratic și isolat trăia acum Iordache în Ilvesci. Nu se mai întorse la V... a, își dete demisia. Până la începerea noului an de scôlă voia să rămână acasă, căci acum mai mult ca ori cînd, simțea lipsă de recreare. Se arangiasse dar pe timp mai îndelungat în Ilvesci.

Țeranii de acolo se bucurau mult cînd au auđit de hotărîrea lui Iordache, căci fiind el fiu de țeran scia să trateze cu ei, ér aceia să recompensau, cu iubirea și alipirea ce o manifestau față de el, singura mângăiere ce o mai putea avea într'un sat simplu și depărtat de oraș.

IX.

— Seiți o noutate? — dîse Căldărescu într'o sară, intrînd în lăuntru în odaia nevastei sale, unde erau toți membrii familiei adunați. — Astăzi am auđit în club, că Iordache a demisionat din postul de profesor și că nu se mai reîntorce.

— Nu se pôte! — grăi dîmna Căldărescu surprinsă de tot.

— Acum am auđit dela directorul și trebuie să-i dau credemînt, deși la început mă indoiam — în fine — lucrul stă precum v'am spus.

Eleonora deveni palidă de tot și tăcu fără nici o observație.

Viorica nu dădu atențiune mare lucrului; ea se simțea indestulită cu sôrtea și nu mult se interesa de lumea din afară. Familia în cercul căreia trăia și Padu erau acum pentru ea totul.

Padu o iubea din tîta inima și ea încă simțea de deși tot mai mult interes față de el, de cînd îi mărturisise, ce rău îi pare de cele întemplate și că le-a făcut

numai și numai silit de împrejurări, pe cari le-a agravat Iordache și prin cari Iordache s'a ridicat pe sine față de Eleonora. Viorica în nevinovăția ei credea tot ce îi spunea Padu, cum ar fi putut altfel, când ea era convinsă despre iubirea lui.

Padu era de față, când a spus Caldărescu vestea despre Iordache, află însă de bine, ca om cu mult și-retlic să tacă, să nu-și facă nici o obiecțiune, până vor trece impresiile momentane. Bine scia el, că Iordache a fost iubit din partea familiei Caldărescu.

— Nu-mi pot explica ce l'a îndemnat pe Iordache la pasul acesta — duse din nou Caldărescu după o tăcere, — să vedea, că în gând să tot ocupa încă cu demisia lui Iordache. Dămna Caldărescu după naturelul ei își făcea fel de fel de combinațiuni, însă nu le prea ajungea la sfârșit.

Motivul adevărat al demisiei nimeni nu îl scia în familie. Eleonora își făcea combinațiile cam așa: că cele spuse de Padu, adevărat, că Iordache ar fi fost intrigantul și urzitorul duelului e adevărat și muștrându-l acuma conștiința nu a mai avut cutezanța de a să reîntorțe îndărăpt. Din momentul acesta îi să născu ura față de el.

În momente liniștite însă, când să gândea cu mai mult sânge rece la Iordache, în imaginație îi vedea fața liniștită și blândă, de pe care nu să putea ceti de cât bunătatea sufletescă și nu-i venea să credea, că acest om cu apariția lui blândă și onestă să pôtă comite un fapt rău. Presupunerile rele însă și vorbele slabe băgate în capul ei, nu le putea alunga, acelea întunecau și cea mai slabă rază de seusă și desvinovățire.

Numai câte-va zile au trecut de atunci și Eleonora să întări în credința, că Iordache este vinovat. Padu îi adusese într'o di dovedii așa de palpabile, încât nu să mai îndoia despre răutatea lui Iordache.

— M'am înșelat în el — își duse într'o di ședând singură în odăița ei — l'am vădut cu ochi prea buni,

ca să fi putut dura mult acesta înșelare. Dumneđu a voit să mi se limpedescă starea lucrurilor, să îl cunosc pe Iordache, care pôte cu timpul mi-ar fi . . . ei, ce și gândesc la nebunii. Bine că am ajuns la atât, să sciu, că chiar și în internul unui om cu căutătură atât de blândă și bună, zace un demon ascuns, care în svircolirile sale răutăcioase e în stare să facă cele mai mari mârșavenii. Numai de acum mi s'au deschis ochii, numai acum m'am învêțat a judeca ômenii nu după chipul lor, ci după nobleța inimii și după fapte . . . Cine ar fi crezut, că Iordache să fie un spirit atât de răutăcios și aplecat spre rău? Nu, n'aș fi crezut nici când! Cât m'a fost deobligat prin purtarea lui, cum mă mângăia în durerea mea mare cu vorbele lui dulci, părea că și el simte cu mine . . . ah, așa numai el scia vorbi, numai el scie trata așa blând, așa fin și așa deobligător cu ômenii . . . Dar ce folos de esterior blând și atrăgător, dacă în intern este ascuns un demon! În sfârșit nici nu mă mai gândesc la el, bine că l'a depărtat Dumneđu de pe aici, să nu-l mai ved . . . Cum mi s'a nimicit și cea din urmă mângăiere. De acum nu mai contez la nimic bun, pentru mine nu mai există de cât durere și suferință . . . Oh, Veran, oh, Ghiță dragă, cum te-au ucis mișei aceștia . . . Dămne, să nu fie păcat, m'aș nimici cu mâinile mele . . . ce folos mai am de lume, mi-e urit, mi-e scârbă în ea, mă simt pustie, inima îmi doare odihnă și nu o pot avea nicăiri. Bine, că părinții mei nu au aflat nimic din tot lucrul, lasă-i să credea barem ei în fericire, să aibă barem ei folos de viață. Mă jur, că nu le voiu destăinui nici când nimic din acest secret misterios pentru ei. Cât voiu trăi îl voiu purta în tainele inimii mele, ér când Dumneđu să va îndura de sufletul meu sbuciumat și amărit de viață, îl voiu duce cu mine în pământ . . .

Să auđua sgomot de pași și Eleonora să reculese îndată.

(Va urma.)

RĂMURELE.

Impresii de călătorie

de Ilie din Urseni.

Bucuresei, Septembrie, 1894.

Ajunși la Cernavoda descălecăm de pe tren spre a trece brațele Dunării până la Fetesci.

Călătoria până la Fetesci a fost cea mai romantică, pe carea am făcut-o în viață. Am călătorit aproape cu toate mijlocele de comunicațiune cunoscute ori inventate până ađi.

Între Cernavodă și Fetesci este întreruptă călătoria regulată, nefiind încă gata grandiosul pod și drum de fer, ce să construiesc spre a împreuna Dobrogea-Marea-Négră-Orientul cu mijlocul țerei.

Când podul va fi gata, linia acesta va căpeta o deosebită importanță; orașelele de lângă ea vor lua avânt și în special Constanța va deveni cel mai important port comercial lângă mare.

Spesele, ce le face România pentru acesta legătură sunt enorme, căci lățimea insulei dintre Fetesci și Cernavoda este mare, ér drumul călei ferate și podurile sunt vrednice urmașe ale podului făcut de Traian peste Dunăre și a șoselelor romane, a căror urme gran-

diöse și astăzi să ved, ca tot atâtea dovedii despre grandiositatea spiritului latin.

Peste cele două brațe ale Dunării să construiesc două poduri gróznice și foarte înalte.

Unul din aceste e *cel mai lung pod din totă lumea*.

Al doilea mai lung e în America preste riul Missisipi. Drumul liniei ferate de pe insulă e în parte foarte ridicat, în parte construit de fer pe deci de stilpi uriași din cea mai tare piatră cioplită.

Lucrările le conduc inginerii supremi *Saligni* și compatriotul nostru *Bainulescu*, cari au dobândit și premiul de 500.000 lei pentru plan; ér 3 societăți esecută lucrările după ce altele și-au aflat perirea prin bancrot. — Eifel — pare-mi-se — face controlul.

După ce am admirat acest pod, — care în vara viitoare va fi dat folosinței publice și despre a cărui grandiositate numai prin autopsie îți poți câștiga o iconă fidelă: am imbarcat cu toții în luntrițe și barce mici.

Era o priveliște încântătoare să veđi o așa mulțime de luntri plutind ușor pe suprafața liniștită a Dunării. Am dispus lopătarului să mâne barca direct sub pod, ca să putem vedea de aproape construcția și stilpii uriași din apă.

În adevăr trebuie să mergi la Cernavodă, dacă vrei să ai idee despre marele progres, ce l'a făcut tehnica în vécul de față.

Amicul meu *A. P—riu* s'a umflat ursuz în pene, când am dat espresiune acestui adevăr, căci să pregătesce și el a deveni inginer de poduri și șosele și de case mititele.

CODRULE, CE TE JELESCI...!

Alusie în formă populară.

*Codrule blânduțule,
Ce tot plângi drăguțule?
Ce tot plângi și te jelesci
Și frunzișul îți răresci?
Trocnind cărări 'n fund
Unde apele s'ascund
Și de lună și de stele
Și de dorurile mele...!*

*Cum amar n'o să jelesc
Și frunza n'o să-mi răresc
Dacă-mi hate vânt de toamnă
Și cântările-mi îndemnă
La plecări în lumi străine,
De rămân ca vai de mine...!
Și cum jalnic n'oi tot geme
Dacă-mi mure draga-mi vreme,
Dacă-șa pustiu rămân
Singurel de mă îngân,
Suspînând din rămurele*

*După visurile mele
După cânt de păsărele
După vremurile-acele...
Și cum n'o să plâng mereu
În jalea și 'n dorul meu,
Când îmi vîd cântările
Trecînd depărtările,
Când vîd desmierdările
Părăsind cărările,
Când nu-mi cântă mîndre fete
Nici flăcăi cu negre plete,
Nici nu-mi ȳice colo 'n pîle
„Doina“, cîntec plin de jale,
Nici isvîrele nu-mi sună
Nici n'am parte de ȳi bună,
ȳi de vînt și viscol greu
Și tot plîng, tot plîng mereu!
Jalea înecîndu-mă
Vîntului plecîndu-mă!*

Dela Polovraci.

ULTIMA REGINĂ A GEORGIEI.

Felix Roderich.

Guvernorul din Tiflis era generalul Tsitsianow; încă în ȳiua aceea a fost chemat la el Gadilla.

Acesta păși cu liniște admirabilă înaintea lui și lăsă ochii fulgerători să rătăcescă prin chilie. Numai tîlmaciul Sorokin mai era de față.

„Ce poftesci dela mine, generale?“ întrebă superb Pșavi-ul.

Acesta îl măsură cu o privire rece și apoi întrebă scurt: „Ce cauți tu în Tiflis?“

„Vreau să cumpăr sare“, răspunse Gadilla liniștit.

„Mințesci“, continuă guvernorul, „mărturisește de ce ai venit aici?“

Gadilla se infuriă în mod sîlbatic și-și întinse mîna

Damele din barca noastră luând cu mînile apă din Dunăre și stropind pe amicul nostru, i-au dorit a deveni un vrednic reprezentant al acestui progres.

Era să aranjăm și un banchet în onoarea lui, căci din întîmplare aveam și câte-va curci în barcă, dar din norocire după debarcare pe insulă nu le-am mai vîdut.

Calea preste insulă până la celalalt braț al Dunării l'am făcut pe un fîrte lung tren de vagonete, pus la dispoziția noastră din partea societăților, ce lucră aci.

Trenul lung, în frunte cu două locomotive, înfățișa o caravană neobicinuită. Mai ales lucrătorii se înholbau plini de mirare la noi, neputîndu-și da sîmă despre o asemenea mobilizare de coconăși.

Eu și unii prietini ai mei, suiți pe acelaș vagonet, așternem pleturile, punem geamantanele la cap și ne întindem jos spre a oferi un tablou cât se pîte mai idilic și variat fotografului, ce tocmai își întinde aparatul sîu mîiestru.

Fîind tîte gata să dă signalul de plecare. Locomotivele și cu vagonetele mai apropiate pornesc deja.

Așteptam numai să ne împărtășim și noi de scuturătura, preste care trebuia să trecă tot vagonul. Când colo, ecă posna! Ceialaltîi să duc, noi rămănem. Comitetul era între cei rîmași. De-odată să aude strigătul: „Rămăne comitetul, retour locomotivele!“

Cineva adecă își permise gluma a descopcia șirul vagonetelor.

Timpul călătoriei cu acest tren ne-a trecut admirînd lucrările, ce sunt în curgere și asistînd la discuțiile unor studenți-socialiști — pare-mi-se dela Iași, —

cari aruncau spre fie-care grup de lucrători din apropiere mîiține de broșuri, sigur de cuprins socialistic. Distracția oferită de acesta cale a fost pe deplin rîsplătită prin numîroșele bețe, ploiere, pardesii, cilindre, jobene perdute și haine sîfirticate. Preste al doilea braț al Dunării am trecut o parte cu luntrii, alții cu propelele, er alții s'au urcat sus pe podul aproape gata.

Era ora 1 d. a. O secetă și căldură tropică, abia îți puteai tîrai piciîrele pe calea plină de praf, ce ducea spre satul Fetesci destul de îndepărtat.

Hamali ori trăsuri ca 'n palmă. Geamantane în tîte părțile claie pe grămadă.

Timp nu era de pierdut, deci își iau toți calabalicul în spate și du-te băiete călare pe bîț sau per pedes apostolorum.

Batistele abia erau suficiente spre a șterge de pe obraz sudorile, ce curgeau gîrlă.

Eu însé cu amicul dela Brașov *Costi* numai acum ne-am convins despre însemnătatea, ce o are studiul fizicei și formulele pîrghiei atît de neplăcute în liceu.

Basați pe cunoscîțele încă neevaporate ale acestui studiu, am luat o prăjină, am băgat-o prin torțile geamantanelor și luând sarcina pe umere am mers până la Fetesci fluerînd și ridînd de nîcăzul și neesperiența celorlalți, cari au început a ne imita.

„Să vede că-s Ardeleni practici“ auȳeam din tîte părțile!

Sîmănam cu acea figură din istoria biblică, care înfățișeză pe Israeliteni, când aduc strugurii uriași din

după sabie, apoi se stăpâni și cu liniștea de mai nainte
dise: „Eu am grăit adevărul, generale!”

„Și eu îți repet, tu mințesci. Mărturisese Gadilla!
viața ta atîrnă dela aceea — nimic nu mă împedecă,
se poruncese să fi ucis aici pe loc, dacă rămăi îndărătnic.”

Uriașul surise desprețuitor.

„Ucis?” repetă el, „de cine? De acest tălmaciu
armenesc? — Ca și când n'ăș avea sabie, generale!”

Acesta-l privi întunecat și începî în fine cu voce
mai blîndă: „Eu îți promit viață și libertate, Gadilla!
da mai mult, tu ai să capeți o mie de ruble, dacă-mi
descoperi adevăratul scop al prezenței tale.”

„Am eu căutătura unui trădător sau spion, de cu-
tezi Tu, generale, să mă insultî?” strigă întunecat
urriașul.

„Bine dară, atunci să pășescă înainte un alt mar-
tor”, strigă guvernorul cu voce înaltă, amenințătoare;
„incóce, Koloutosow!”

La mandatul acesta apărî de după un părete de
covor, ce-l acoperea până acuma, credinciosul servitor
al reginei Maria, și repetă cu voce nerușinată acușele
sale trădătoare, istorisind întreg secretul privitor la fugă.

Gadilla îl privi în tăcere și cu un dispreț nespus.

Atunci se deschise ușa, în chilie năvăliră grena-
diri și înainte de ce surprinsul Pșavi si-ar fi putut trage
sabia, a fost culcat la pămînt, desarmat, legat și tîrit
de acolo.

Generalul Tsitsianow puse în mîna trădătorului o
pungă de bani, cu care acela îndată se depărtă; apoi
lăsă să fie chemat general-majorul Lazareff.

„Am lăsat să fie transportat numai de cît Pșavi-ul”,
începî el, „acum ar urma să ridicăm pe regina în totă
liniștea. Acest ordin îl vei executa dta domnule general-
major! Mai mult mi-ar plăcea, când ai putea-o îndu-
pleca să plece de bună voie.”

„O voui cerca, domnule general! — În cas con-
trar...”

pămîntul *Canaanului*. Deosebirea era, că în loc de stru-
guri aveau 3 geamantane.

Din când în când eram necesități a mai poposi,
nu pentru că ne ar fi fost greu, dar trebuiau căutate și
scóse ghetele decoltate ale amicului Costi din pulverea
ce în unele locuri trecea peste glesue.

Ajunși la Fetesci și noi cei cu cunoștințele fizice
ne-am bucurat, dar apoi cei cu geamantanele în spate!

Aci am aflat trăsuri, în cari am aședat calabali-
cul, ér drept sul ne-am suit noi în vîrf lui și nu era
de desprețuit greutatea noastră mai ales după o sêptê-
mână, trăită pe spesele unui opid întreg.

„Mai puțini conașilor, că mă nefericiți!” strigă
cărăușul îngrijat de sórtea celor 4 cai, prinși într'un
rînd și a căruței, a cărei dricuri părăiau sub povară.

Șoseaua ducea la del, pulverea aducea în jurul
nostru nouri de nu-ți vedeai nici vecinul. Audeam nu-
mai strigatul răgușit al cărăușului și vuetul sbiciului, a
cărui lovituri nu mai aveau nici un efect.

De mila cailor ne-am dat jos, căci altcum nici ađi
n'am fi ajuns în vîrf.

Aici prinde „nea Dumitrache” curaj și ne invită
ér pe trăsură, rostind la fie-care lovitură de sbici: „*Un
leu de fiecare c'naș*”.

„Nu ne pasă de leu, numai să ne vedem la gara
Fetesci”, fu răspunsul nostru.

Până acolo însă geamantanele unflate se făcuseră
turtă sub greutatea noastră.

„Auleo! fracul meu” strigă amicul Anton, ér Costi
își plîngea băta de os, ruptă dela ploerul, ce a costat

„Recurgi la forță — ea trebuie să mîergă în Rusia,
titlul ei de rege și fii ei tineri ce se ridică ne-o fac aici
periculoasă. Duminecă dimineța mergi, în gală mare, în
fruntea a lor două companii, spre a linguși pe Aliteța
Sa, și o provócă la imediata plecare.”

Lazareff se închină și merse; era o însărcinare
gingașe în o atare afacere, deórece el însuși era un
georgian, trecut în serviciu rusesc.

*

Diua de 12 Aprile 1803 se revărsă. Prietinos stră-
lucua sórele peste ținutul paradisiian și ilumina chilia
ultimei regine a Georgiei, care ședea fără mișcare în-
tr'un colț, cu piciórele încrucișate după datina țerii.

Jur împrejur zăceau în cel mai adênc somn co-
pii, acești sermani copii regesci, dintre cari cel mai
vrêstnic era abia de unsprezece ani.

Regina Maria era deja de mult tréză, ea salutase
cu tristeță melancolică cele dintăiu raze ale sórelui;
de când zăcea Gadilla, mântuitorul și scutitorul ei în
închisóre, ori ce speranță de a scăpa de infriçoșata
sórte, de a fi tirită în Rusia, i se părî perdută. Și to-
tuși curagiósa femeie cugeta în momentul acesta la o
șiretenie, ca să abată dela sine și dela copii sêi acea sórte.

Atunci se deschise încet ușa, mama ei intră cu
tóte semnele fricei și a spaimei în față.

„Marie! — Ei sunt aici!” șopti ea înspăimîntată,
„Lazareff cel hain...”

Ea nu putî termina, când cel numit tocmai intra
în chilie, urmat de tălmaciu Sorokin.

„Scólă și-mi urméză!” demandă Lazareff.

Regina îl privi aspru și răspunse liniștit: „Pentru
ce să mă scol? Nu veđi tu, cum copii mei sunt încă
adênciți în somn dulce? Dacă-i trezesc pe sêrmanii mi-
cuți, sângele lor se închégă!*) Cine-ți dá putere să in-
tri aici cu o atare poruncă?”

*) O credință poporală în Georgia.

20 fl. — Eu rideam de paguba lor, căci îmi lăsasem
acasă asemenea obiecte fragibile.

Erau órele 3 p. m. când am ajuns în gara Fetesci.
Fómea ne chinuia și otelierul dela gară abia era în
stare a ne-o stêmpêra. „Fleca națională” — friptă pe
grătar, și scăldată în un vin, cum numai prin România
poți bea, au fost materia. care am adus-o dar mîncă-
ciosului đeu, — stomacului, care atăta jertfă reclamă
dela noi.

O singură împrejurare ne-a conturbat pofta lucu-
lică, ce-o aveam. Când adecă mîncam mai bine, étă
năpădesc prin tóte încăperile gării mulțime de soldați
înarmați din crescet până 'n tálpi. În un moment mi
s'a reimprospêtat în minte călétoria la procesul Memo-
randului cu tóte scenele legate de ea și în cari persó-
nele din relief le representa cei cu pene de cocoș. Acé-
sta cu atăt mai vêrtos, că ceteam din fața conducêto-
rilor și a oficerilor de a pune mîna pe ceva réufăcêtori.

„Ei! frate Nicolae — đisei unui coleg din Româ-
nia, ce ședea de-a drépta mea — nici în țara vóstră
nu putem trăi câte-va đile fără a fi urmăriți de auto-
rități!” Dar un locotenent și dl deputat al camerei *Leca*
a delăturat nedumerirea noastră, împărtaşindu-ne adevê-
rata stare a lucrului. Miliția urmărea adecă o bandă de
hoți, care tocmai în đilele acele isprăvise mai multe
din aventuriósele-i năsdrăvenii.

În spre sară am continuat călétoria cu trenul spre
Bucuresci.

„Generalul Tsitsianow!” răspunse Lazareff.

O privire nespuse de disprețuitoare aruncă regina Maria asupra supusului ei de odinioară, și duse cu superbie: „Tsitsianow? tsofiani!” (Tsitsianow? Tu lăpădătura némului nostru).

La cuvintele acestea ca și fără scop, trase ea perina de cap preste pólă spre a ascunde sub acea un pumnal.

General-majorul bătù mánios cu piciorul; cu frică se strecurase mama afară.

Când regina nu se arată îndemnată să se ridice și să trezescă copiii, pași Lazareff în mod brutal spre ea, și îi apucă brațul spre a aplica forță.

Atunci fulgeră pumnalul în mâna ei și în acelaș moment cădù la pământ Lazareff, fără a scóte un țipet măcar. Resoluta femeie i-a străpuns inima cu arma sa ascuțită.

Cu o smâncitură trase ea pumnalul afară, ridică oțelul săngeros în sus și strigă cu o liniște uimitoare: „Așa se móră toți, câți vreau să mă necinstescă încă în nefericire!”

Tâlmaciul Sorokin stătù ca și inmărmurit la vederea acésta, apoi se reculese, scóse sabia și năvăli asupra reginei, căreia îi aplică mai multe rane.

Mama ei alergă, strigând, ca să o scutescă cu brațele ei, copiii se trediră și mărira terórea acestei scene.

Acum pătrunseră în odaie și soldații, pe cari i-a chemat acolo strigătul. Ei smulseră pe regina sângerândă din brațele mamei, care se văeta, și o duseră dimpreună cu copiii ei între lovituri cu patul puscii în trăsura, ce sta la pörtă pentru călétoria ei.

Din tóte părțile alergau aici georgianii, ca să-și iee ultimul rēmas bun dela regina lor. Rușii totuși nu simțiră nici o compătimire. Guvernorul o numi ucigașă și ea avea să nu-și mai vadă nici când patria.

Un clastru rusesc din lăuntru puternicului imperiu o primí; mai târziu se spunē, că ar fi locuit în Moseva și să fi tras o lēfă anuală dela regimul rusesc. — Mai mult nu se scie nimic despre ultima regină a Georgiei.

Guvernorul Tsitsianov cădù după acea catastrofă în Tiflis victimă unui asasinat, tâlmaciul Sorokin în o luptă în Caucaz și trădătorul Koloutusow se sfirși în cea mai mare miserie.

La atari lucruri întēplate, óre se nu credă omul în domnia unei Nemese în viața omenescă?

Trad. de Enea P. Bota.

I A R N A.

*Flușturatice, din ramuri
Clătinate 'ncet de vânturi,
Sbóră scame de zăpadă
Și s'asađă pe pământuri.*

*Și de sus al nopții pictor,
Luna zugrăvesce chipuri
Mestecând în raze umbra
Ce transpare din risipuri.*

*Abătut și melancolic
Eu încerc un vers să scriu,
Dar privind la albi fluturi
Mă simt singur și pustiu...*

*O, acești fulgi, carii sbóră
Și se pierd în zări de stele,
Sēmēnă atât de bine
Cu ilusiile mele...*

Petrea dela Cluș.

IUBIRE.

Motto: Totul fiind trecător, de aceea se uită repede.

Dragă soră!

Adevărat că cei care sufer sunt frați.

Să facem o paralelă între noi doi: Dta iubesci, dar nu cum se iubesc în diua de ađi, (mai departe îți voi arăta cum se iubesc ađi) ei cu un amor sincer, nefățarnic și desinteresat. Acel el însă, căruia i-ai închinat acéstă iubire, nu sciu din ce causă te-a abandonat.

Noi ceștia de dincóce, la un astfel de soiu de ómeni, le dicem (să nu te superi) nedemni! Căci după tóta lumea, e nedemn să te porți într'ășa mod cu acei cari te iubesc.

Pentru că veni vorba de iubire, dă-mi voie acum să-ți vorbesc puțin și de mine, pentru a face paralela despre care ț-am spus mai sus.

Eu, dragă soră, n'am iubit nici odată! O să-ți pară póte imposibil, dar cu tóte acestea este așa. N'am iubit și acésta din trei puncte de vedere: întâi, că nu mi-am găsit încă idealul: aș voi o femeie, dar nu însă

una din acele femei, care mai spune la trei-patru alții aceleași cuvinte, care ți le spune și ție! N'aș putea iubi ér, nici pe o femeie urită și próstă, sau pe una cochetă și vanitósă, pe o alta rea și pretențioasă, mincinosă și limbută, și mai sciu și eu cu câte alte defecte.

Aș voi o femeie, care să mă înțelegă, fără să am eu nevoie să-i mai fac vr'o mărturisire: *ochii în amor sunt limbajul inimei; femeia iubită, caută să-i înțelegă.* Ei bine, dragă soră, ori cât am căutat-o pe acéstă femeie, mi-a fost imposibil să o pot găsi. Acum, chiar am disperat, sunt sigur că anevoie voi găsi-o vr'odată.

Éta de ce sunt nefericit! Să cređi, că am și eu sete de un cuvânt sincer, pornit dintr'o simțire caldă; de o privire induióșată, care spune inimei atâtea de multe; de o frasă serioasă, scrisă cu o mână tremurândă, care te răpescă când o cetesci. În fine, de tot ce póte veni dela o femeie iubită, care să te iubescă. În drumul meu, nu e vorbă, am întâlnit multe femei, frumóse chiar, care mi-au plăcut, însă nimic mai mult. Trebuie să scii că e o mare diferență între a-ți plăcea o femeie, și a o iubi pe acea femeie.

Al doilea, n'am iubit, pentru că tot ce ne incunjură nu e de cât prefăcătorie și spoială.

Așa, că în acest noian, cum vei putea tu, nenorocitul, să găsești idealuri? *Diamantele nu sunt în noroiu.*

Și al treilea, n'am iubit, pentru că... pentru că nu m'a iubit nici pe mine nimeni. Nu pretind să fiu iubit pentru mine însu-mi, ar fi o pretenție absurdă. Un filosof grec, Thales din Milet, a avut această pretenție. El a zis: *Vreau să fiu iubit pentru mine insumi; dar de așa fi urit, prost și sêrac, voiesc să fiu iubit.*

Acésta e drept, căci amorul pentru frumsetă e amor nebun; cela pentru spirit e amor de cap, și amorul pentru bani, e amor interesat. Singurul amor sincer, e acela, care nu se referă la nici una din aceste trei calități.

* * *

Acum însă, cu tôte că n'am iubit, dar acésta nu m'ar putea împedeca întru nimic, de a vorbi puțin despre amor.

S'au scris multe asupra amorului, și bune și rele, fie-care cum s'a priceput. Unii pretind, că amorul ar fi un ce neînțeles, alții, mai puțin sceptici, ne dic, că ei ar fi înțeles amorul mai bine, ba chiar unii spun că prea mult. Să dăm dar dreptate și unora și altora, căci și unii și alții o au. Să vedem însă, cam ce a devenit amorul în epoca noastră?... Vai!... e trist să v'o spun: o marfă, care se cumpără cu vorbe.

Și cât crezi dta că ține un astfel de amor, câștigat prin frase, nu prin simțire? Va ținea atât, cât impresiile vor fi vii; rēcindu-se într'o parte, nu va trece mult până ce se se rēcască și în partea cealaltă. Astfel se iubesc ađi.

* * *

Să revenim ér la dta.

Pe tôte paginile unei côle de hârtii, mi-ai descris suferința dtale, și cauza acestei suferințe. Să crezi, că m'am înduioșat, și că în fundul inimei mele te plâng, fiind că ești atât de nenorocită. Imi dăci, că de câți-va ani, de când l'ai văduț pe el, suvenirea lui nu te părăsește un singur moment. că-l iubesci, și că el, după câte înțeleg, nici vrea să scie de dta.

De ce? (mi-ai face plăcere să-mi răspunđi).

Apoi dragă soră, idealul dtale nu mai e un ideal. Greșala cea mare care o comiți, este, că nu-l dai și dta uitărei. Cum? Să ai atâta pasiune pentru un indiferent?... De ce nu-ți cere mâna? De ce nu te face fericită, luându-te de soție? Ómenii de inimă astfel se

port. Și dta mai păstrezi dragoste pentru o asemenea ființă? Fórte réu!! De așa fi în locu-ți, eu așa sci ce i-ar trebui acestui domnișor. Va să dică, dênsul avea atunci nevoe de distracții? Te-a întâlnit, i-ai plăcut și s'a gândit că n'ar strica nimic, dacă ți-or spune, așa în tré-cât câteva cuvinte de dragoste.

Fiind că ești o natură sinceră, ai creduț tot, ba ai făcut ceva mai mult: l'ai iubit!

D-nealui însă, s'a purtat ca acei copii, care sâturându-se cu o jucărie, o lasă în voia întâmplărei. Ei bine de ce te mai gândesci?

Te asigur eu, că tot ce a spus, ce a scris și ce ai creduț că simte, n'au fost de cât falșuri. Sémână și el cu femeile, care mă incunjur pe mine: prefăcute și înșelătore. — Să nu te superi pe mine, dragă soră, că ți l-am descris astfel pe el, nu sciu cum, dar par'că mie imi face réu o astfel de purtare. Ai să dăci pôte: nu-l cunosci, căci atunci n'ai vorbi așa.

Ei bine, n'am nevoe să-l cunosc.

Ți-a spus că te iubesc? Da! Ți-a făcut jurămintă? Da! S'a ținut de cuvânt? Nu!... De ce?... E cauza de familie?... E vr'o circumstanță, care-l împedecă a te lua?... Ori ce ar fi, dacă te iubesc sincer, nu ar lua în considerație nimic.

N'a făcut-o, deci îl condamn! Ei, atât mai mult regret, că dta mai ai simpatii pentru o astfel de ființă.

* * *

Iartă-mă că am fost puțin cam violent, dar nu sunt eu de vină. De ce ómenii sunt atât de falși și de réi?

Regret, că nu te pot asculta de a nu da publicității aceste rënduri. Voesc ca să cadă în mâinile lui să le cetescă, și dacă va mai fi rēmas un pic de amor propriu în sine, să se pētrundă.

Cât privesce însă că te va cunósce cineva, nu avea nici o témă. N'am pus nici nume, nici oraș. Și afară de acésta nu ești singură, căreia îi se întâmplă așa ceva.

Lumea e plină de ómeni fără de inimă.

M'aș simți mai mult de cât fericit, dacă mi-ai spune unde locuesci, ca să-ți trimet câte-va din volumele mele.

Pôte că cetirea lor, să te mai sustragă un moment.

Și... cine scie? S'au văduț atâtea minuni!...

Acela, care te simpatiséză sincer și care ar dori din inimă să te vadă vindecată.

1 Ianuarie, 1895.

Fratele din Bucuresci.

P. S. Rêspunde-mi cât mai curênd.

EPIGRAMĂ.

Veđi cei doi căsătoriți:

Atât de mult se iubesc

Incât ei de fericiti

Raiu viața o gândesc...

Da, e raiu, căci nici satana

Din ea cum vêd nu lipsesce,

Căci în chipul sócrei Stana

Printre ei mult se codesce.

Antoniu Popp.

FELIURITE.

Despre îmbrăcăminte.

Imbrăcămintea capului. In antichitate la greci și la romani capul nu se acoperea nici odată, de cât numai în călătorie, la resbel și la casuri de bôlă. Tocmai pe timpul lui Carol VIII. regele Franciei, s'a adoptat a se acoperi capul.

Capul trebuie mai bine a se ținea mai răcoros de cât călduros; in climatele prea aspre trebuie a se întrebuinta însă căciula. Vara însă se va întrebuinta pălăria de paie cu borduri mari, spre a apăra capul de căldura prea mare a sórelui. Trebuie să se scie însă, că pălăria să fie cât se poate de ușoră.

Nóptea și in casă in timpul zilei capul trebuie să fie descoperit. Bétrănilor însă li se permite da chiar să prescrie, ca nóptea in timpul somnului să pórte o mică scufă de bumbac pe cap, care li preservă (apără) de răcelă.

Părul, acopereméntul natural al capului, n'are in genere necesitate de altă ingrigire, de cât de a se întreținea curat prin pieptănare și câte odată prin spălare cu apă rece.

Fața nu are necesitate de a fi acoperită, de cât numai când sunt geruri mari, și și atunci numai la câmp.

Gâtul in vechime se purta gol. Tocmai in secolul al XVIII s'a adoptat cravata. Cravata spre a nu fi vătămătoare trebuie să nu stringă gâtul, să fie foarte ușoră, și să nu producă mare căldură, pentru că din această cauză se pot produce congestiuni la cap.

Corpul in antichitate la Romani era imbrăcat după necesitățile igienice. Abia sub August s'a introdus cămașa, care până atunci nu se întrebuinta, și care este de prima utilitate.

Cămașa are de scop de a absorbi sudórea corpului și prin acesta il feresce de iritațiunea și bubele ce s'ar nasce din cauza iutelei sudórei cu contactul hainelor. Cămașa trebuie să fie de pânză de in, de cânepă sau de bumbac. Ea nu trebuie să fie nici prea grosă, ca să nu iriteze pielea, nici prea subțire, spre a putea să absorbă sudórea. Cămașa trebuie schimbată cel puțin de două ori pe săptămână, având deosebit o cămașă pentru nópte, spre a nu dormi cu cămașa de zi, spre a lăsa să se aeriseze și să se usuce de sudórea absorbită in cursul zilei.

Brăul (cingătórea), întrebuintat de poporul nostru românesc, este foarte sănătos de purtat, fiind-că apără stomacul și pântecelul de răceli foarte rele. Ar fi foarte igienic și pentru ómenii de pe la orașe să pórte brău pe sub vestă, chiar de ar fi subțire de mătășă, pentru că apără stomacul de bóle, ca inflamațiuni de mațe, de ficat etc.

(Va urma.)

Dr. Elefterescu.

Pacea casnică.

Pacea și fericirea casnică scim, că este la toți unul dintre cele mai scumpe lucruri. Cum se poate asigura acesta? Étă o întrebare la care de sigur mulți s'au gândit! Credem deci a fi de interes să publicăm părerile On. cetitóre și cetitori ai fôiei noastre, in fel de răspunsuri la următóarele trei întrebări:

1. Este vătămător sau măgulitor pentru femeie gelosia bărbatului?

2. Care însușire a bărbatului asigură mai mult fericirea femeii?

3. Care însușire a femeii asigură mai mult fericirea și pacea casnică?

Răspunsurile ce vor sosi, le vom publica succesiv in „Rândunica“, ér răspunsul care îl vom judeca de mai potrivit, va fi premiat cu o carte literară de valóre.

Termimul este până la 28 Februarie st. v. a. c.

Una și alta.

Un profesor în culină. Profesorul Driessens din Paris și-a propus a da instructie parisieneilor din arta culinei, anume să le învețe a fierbe, a diriga culina și a controla bucătărăsa. Spre scopul acesta el ține prelectii gratuite despre fiert, pricepându-se la arta culinară. Afară de acesta el învață pe femei, cum să și provadă ieftin culina. El a calculat. că o gospodărie de culină condusă cu nepricepere, păgubesc pe o familie cel puțin cu 100 franci pe an. Dacă considerăm, că in Francia sunt 10 milioane de familii, paguba să urcă la un miliard de franci. Driessens își conduce elevele odată pe săptămână in tîerg, in hală și le ține aici instructie practică. Il veți numai, că se opresce inaintea unei preocupete și dice: „Priviți dómnelor la crapul acesta; pare frumos, dar să nu-l cumpărați, căci nu e prospăt, este ținut in ghiață de multă vreme. Acesta o puteți sci de pe pata acesta de lângă ochi“.

E natural, că preocupetele huiduiesc pe Driessens, unde numai dau de el și-l injură, căci preocupetele și in Paris sunt tot așa de bune de gură ca și la noi.

E de observat, că profesorul acesta își ține instructiile de culină imbrăcat in frac și cu cravată albă, fără ca să se mângiască, arătând prin acesta, că o bună economă, trebuie să pună mare pond și pe curățenie.

* * *
Epitaf.

Pe morméntul sócrei mele.

Trecător, opresce-ți pasul
Aci zace sócra mea,
Nu tuși, nu-ți sufla nasul,
Să nu mi-o deștepti cumva.

Dela Polovraci.

* * *
Sic transit gloria . . . Sórtea omului e curiosă. Adese urmașii celor mai vestiți bărbați sunt siliți a să ocupa cu lucruri de tóte zilele, ca să și pótă sustineia traiul. Acesta să întemplă natural prin țerile democratice. Astfel in Francia un Bourbon este negustor ambulat; un Valois e epistolar; un principe Alcantara, inrudit de aprópe cu familiile domnitóre din Spania și Portugalia — face negoț cu săpun; un Robespierre e negustor de cărbuni; contele Saint-Jean e negustor de perdele; ér marchisul Folligné e conductor de omnibus.

* * *
Despre batiste. Batistele in limba noastră au dife-rite numiri, in unele părți să numesc „năframă“, in altele „măramă“, apoi „cârpă“ ș. a. ér de tot barbar să

aude și „chischineu“, după cuvântul unguresc. Inteligența însă nu folosește acest cuvânt și nici nu ar fi cu șic folosirea lui.

E vorba că batiștele sunt o completare a toaletei și — fac cel mai mare serviciu, când avem catar. Fîind vorba de catar, notăm, că regula este, că avînd catar, se stăm acasă și se ne luptăm cu ôșpele neplăcut între cei patru pãreți ai odăiei, pînă ce ne succede a-l alunga. Dacă ne vom clătări nările cu murătoare (apă sărată), vom scăpa mai curînd de el.

Ce se ține de batiștă, trebuie să observăm regula, ca în societate să avem totdeauna batiștă curată. Putem face economie cu tutunul sau cu parfumul, dacă suntem subțiri la pungă, dar să îngrijim, ca batișta să fie întotdeauna curată. Acesta e obligator pentru ori ce om din societate.

Cînd plecăm de acasă, împăturăm batișta așa, încât scoțîndu-o din buzunar, să o putem folosi numai decît. Să o folosim liber și să se nu o acoperim cu mîna. Acesta ar fi semn, că batișta nu e curată, că nu e „pentru societate“. A ne întorče la o parte, cînd ne sullăm nasul, nu e cu șic.

Mai bine facem, dacă ne ținem batiștele la un loc, bună-ôră în un șifoner puțin parfumat. Batișta parfumată de curînd și prea tare, nu e potrivită.

La nunte, baluri, serate damele au batiște de dantelă, domnii batiște de mêtase sau de batiz fin. La visite, damele iau batiște de batiz, bărbații de batiz colorat sau și de giolgiu. Damelor, cari au gusturi bărbătesci, le plac batiștele colorate; dacă colórea acestora e discretă și se potrivește cu toaleta, batiștele aceste sunt cu șic.

Batișta să nu fie mare și să fie cât se pôte de fină; dar să grijim să fie curată, chiar și dacă nu e de tot fină.

Batiște fine se pot face prezent. Cea mai frumoasă podóbă a unei batiște este un monogram bine executat.

* * *

Firme nostime. La o cărcimă vis-à-vis de cimiter: „Aici e mai bine ca 'n față“.

*

La un hăinar: Nu vă duceți să vă fure în altă parte; veniți la mine.

Anecdote.

Sēmēntă de trifoiu.

În un oraș ôre care, nu trebuie să-l scîți și voi, Un domn cumpărase sēmēntă de trifoiu, Venind cu ea acasă o cercetěză 'ndată Și vede că ea este cu nășip amestecată. Atunci el cu mînie prinde un creion Și scrie la gazetă un fel de foileton, El scrie între alte, vė spun pe-a mea credință, Nășip se vinde 'n bolte, și nu cum scîți, sēmēntă: De nu-mi trimite mie acel boltaș pe dată Trei kilo de sēmēntă de trifoiu curată, Eu l'oiu spune lumii, ca lumea să il scie Și să-i ocoléscă a lui prăvălie. Er de să va 'ntēmpla numai înc'odată Vė spun pe a mea cinste, că-l dau și 'n judecată.

După două zile. așa-mi aduc aminte, Din opt locuri îi vine sēmēntă lui în cinste,

Toți comercianții din acel oraș I-au trimis sēmēntă, fiind toți pătimași.

Bucuresci, Ianuaru, 1895. I. Căndea.

Logogrif

de Petru P. Roșca (Alba-Iulia).

Din următóarele 41 silabe se se formeze 14 cuvinte, a căror litere inițiale cetite de sus în jos, se dee numele unui martir întemnițat, er cele finale cetite de jos în sus, se dee numele stimatei lui soții:

a, a, a, a, ba, ca, cau, cu, cu, da, di, en, gel, gi, i, i, i, ir, li, lu, lan, lus, le, li, mal, na, ni, ran, rec, ri, so, si, ta, tic, top, tru, u, u, u, va. vir.

1. Un poet la Romani.
2. Un popor din timpul emigrațiunilor.
3. Un animal mititel.
4. O insulă în oceanul Atlantic.
5. Numirea unui individ purtat inconsciu de o putere magnetică.
6. Titula pentru bărbați de poziție înaltă.
7. Un istoric.
8. Un soi al gășcelor.
9. O țeitare la Romani.
10. Munți în Europa.
11. Un termin tehnic.
12. O pasere.
13. O țeră în Europa.
14. Individul, ce profesiază idei nerealisabile.

Terminul de deslegare este pînă la 8/20 Februaru a. c.

Între deslegători se va sorta un volum de *Novele de Ioan Russu Șirianul*.

Deslegarea găciturii din Nr. 28 al fôiei nóstre este următórea:

Lucaciu
Urania
Carol
Aron
Cer
In
U

Corect au deslegat-o dómnele, domnișórele și domnii: Lucretia Murășan (Tresnea), Victoria Aron (Galați), Nicolau Onciul (Toracul-Mare), Olimpia și Augusta Vlăduțiu (Turda), Vasile L. Harșa și Vasile O. Moldovan (Blaș), Sofia Cothișel (Certeje), Victor Blășan (Blaș), Netți Totoian (Chișfalău), G. Lipovan (Maciova), Mițica Dancăș (Sêliste), Victoria E. Roșca și Petru P. Roșca (Alba-Iulia), Nicolae Onciul (Uzdin), Vasile Tărian (Sacul), Emil Cigarean (Turda), Victor Negrea (Blaș).

Premiul la sortare l'a căștigat d-na Victoria Aron din Galați.

Corespondența.

E. S. în Bl. Din greșală nu s'a trimis fôia. Acum se espe-děză.

Ilie din Urseni. Te rugăm a continua.

Milio. Scrisori anonime nu se iau în considerare.

Mai multor abonenți. Vė rugăm să nu trimiteți deslegările găciturilor pe mandatul postal, căci la administrație trec ușor din vedere.

Mai multor restanțieri. Vė rugăm grabnică achitare a restanțelor, căci la din contră Vi se sistěză fôia. Red.